

керованих територій і отримали можливість підвищити якість управління й оперативність прийняття рішень [2].

Інформатизація управління місцевим розвитком сприяє створенню оптимальних умов для реалізації конституційних прав громадян, органів державної влади і місцевого самоврядування, організацій, суспільних об'єднань на основі формування й використання інформаційних ресурсів.

Саме сучасне програмне забезпечення для управління територіальними громадами стане бути аналітичним інструментом та основою для прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Гончарова Л. О. Підвищення ефективності прийняття управлінських рішень на виробничому рівні / Економіка будівництва і міського господарства 2013, том 9, № 1. С. 41–46.

2. Бібік Н. В., Єсіна В. О., Рудаченко О. О. Інформаційно-аналітичні засади управління бюджетуванням в об'єднаних територіальних громадах. Бізнес Інформ. 2020. №9. С. 107–116.

АНАЛІТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ І ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ НАДАНИХ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВАМИ МІСЬКИХ ГАЗОВИХ МЕРЕЖ

В. О. КОСТЮК, канд. екон. наук, доцент

І. В. МІЛЬКІН, ст. викл.

*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17*

Актуальним питанням розвитку суб'єктів економічної діяльності в сучасних умовах господарювання є дослідження і визначення впливу найважливіших чинників на зміну узагальнюючих показників їх діяльності. Без глибокого і всебічного вивчення факторів не можна зробити належних висновків про результати діяльності будь-якого підприємства, виявити внутрішні резерви, обґрунтувати бізнес-плани та управлінські рішення. Це в повній мірі відноситься до виробничо-експлуатаційної діяльності підприємств міських газових мереж.

Одним із важливих економіко-статистичних показників оцінки ефективності функціонування цих підприємств є рівень рентабельності, який відображає ступінь вигідності і прибутковості бізнесу. Його вимірюють за допомогою низки різних відносних показників, які характеризують ефективність роботи підприємства в цілому і прибутковість різних напрямків його діяльності. Показники рентабельності (прибутковості) повніше, ніж прибуток характеризують результати господарювання, тому що їхня величина відображає співвідношення ефекту з вкладеним капіталом або

спожитими ресурсами. Ці показники використовують для оцінювання ефективності виробничо-експлуатаційної діяльності підприємств і, крім цього, як інструмент в інвестиційній політиці та ціноутворенні.

З огляду на це, актуальне значення має питання моделювання і факторного аналізу досліджуваного показника рівня прибутковості наданих послуг підприємствами міських газових мереж (відношення величини прибутку до обсягу отриманого газу), тобто визначення кількісного впливу найважливіших чинників на його загальну зміну. Тому пропонується при чинниковому аналізі цього показника використовувати наступну мультиплікативну модель, що являє собою добуток таких чинників: коефіцієнта подання отриманого газу в мережу (відношення обсягу поданого газу в мережу до обсягу отриманого газу), коефіцієнта реалізації газу споживачам (відношення обсягу реалізованого газу споживачам до обсягу поданого газу в мережу), середнього тарифу одиниці реалізованого газу споживачам (відношення отриманого доходу від реалізації газу споживачам до обсягу реалізованого газу споживачам), рівня рентабельності продажу (відношення прибутку до величини отриманого доходу від реалізації газу споживачам).

Застосовуючи до цієї моделі індексну модифікацію методу ланцюгових підстановок, рекомендується обчислювати абсолютний вплив наведених вище чинників на загальну зміну аналізованого показника рівня прибутковості наданих послуг підприємствами міських газових мереж на основі такої методики:

вплив першого чинника (коефіцієнта подання отриманого газу в мережу) обчислюється шляхом множення базисної величини рівня прибутковості наданих газових послуг на відносний приріст цього чинника;

вплив коефіцієнта реалізації газу споживачам розраховується шляхом перемноження базисної величини рівня прибутковості наданих газових послуг, індексу коефіцієнта подання отриманого газу в мережу і відносного приросту коефіцієнта реалізації газу споживачам;

вплив середнього тарифу одиниці реалізованого газу споживачам визначається шляхом перемноження базисної величини рівня прибутковості наданих газових послуг, індексу коефіцієнта подання отриманого газу в мережу, індексу коефіцієнта реалізації газу споживачам і відносного приросту середнього тарифу одиниці реалізованого газу споживачам;

вплив рівня рентабельності продажу обчислюється шляхом перемноження базисної величини рівня прибутковості наданих газових послуг, індексу коефіцієнта подання отриманого газу в мережу, індексу коефіцієнта реалізації газу споживачам, індексу середнього тарифу одиниці реалізованого газу споживачам і відносного приросту рівня рентабельності продажу.

Наведена методика факторного аналізу рівня прибутковості наданих послуг підприємствами міських газових мереж дозволяє розкласти цей показник на ряд аналітичних складових, визначити вплив окремих чинників на його зміну, дослідити закономірності такого впливу за будь-який період.